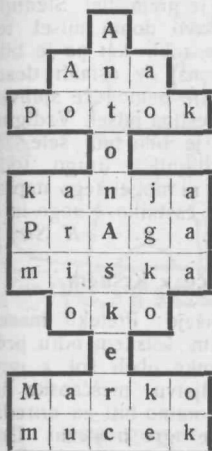

Rešitev besedne uganke v drugi številki.

Anton Aškerc.

Prav so jo rešili: Milica in Vladko Valenčič v Trnovem; Saša Ličan, učenec v Ilirski Bistrici; Nada Smole, učenka VI. razreda ljudske šole v Sevnici; Marija Slapšak, učenka VI. razreda v Sevnici; Dora Nagú v Orehovici; Milica Kranjc, učenka meščanske šole II. razr. v Mariboru; Jela in Nada Pretnar, Palmira Straussgigl, Ivica Kokalj, Hedica Crobath in Mira Majdič, gojenke zavoda „De Notre Dame“ v Gorici; Vlasta Rudež, grad Tolsti-vrh; Tatjana, Vlasta in Vidka Horvat v Ptuju; Gojmir Pipenbacher, učenec I. a razr. II. drž. gimnazije, in Dušan Pipenbacher, učenec IV. razr. c. kr. vadnice v Ljubljani; Stanko Skok, učenec v Domžalah; Stanko in Boris Šamsa v Ilirski Bistrici; Cvetko Kristan, učenec III. razreda v Sp. Šški; Mina Dobida, učenka IV. razr. v Ljubljani; Levstik M., Simerl R., Simončič B., Novak R., Gologranc Janez, Borčnik J., Vodeb A., Mastnak Fr. in Jager J., učenci in učenke na Bla-govni; Joško Paternost, učenec IV. razr. v Senožečah.

Učenci svojemu gospodu nadučitelju.

Nič posebnega ni bilo opaziti nekega jutra v prosincu, ko smo pogledali skozi okna svojih sob. Le dan je bil svetlejši, ker je v noči sneg pobelil okolico. In vendar — kakšno vrvenje po šoli! Zdaj se je ukradel ta, sedaj oni in, vrnivši se, imel v roki ali v žepu lepo rdeče jabolko. Bil je pri gospodu nadučitelju, da mu je h godu želel veliko sreče, vso srečo; saj je bil gospod nadučitelj prvi, ki mu je kazal črke.

Devet je odbila, začel se je pouk. Oh, kako so misli učencev uhajale drugam. Sedaj so bile v stanovanju gospoda nadučitelja, sedaj pri jabolku pod klopio. Še bolj pa je motilo učence pričakovanje tega, kar se zgodi, ko pride gospod nadučitelj v razred. In prišel je. Lepo oblečena Minca je stopila iz klopi in povedala pesemco, ki ji jo je spesnil njen dobri atek.¹ Govorila je tako:

Velegledni gospod nadučitelj!

V dolini tihi vrt
cvetoč je bil prostrt,
kjer prvo mladoletje
razsipalo je cvetje
in vzniknila iz tal
je plodonosna kal. —
Iz pravljic naših raj
ni bil ta mili kraj;
ta zornojasni svet,
v življenja cvet odet,
to drago nam ognjišče
in vzorov zavetišče,
kjer bivamo mi zdaj,
je ta naš šolski raj. —
A vi, gojitelj mili,
ki ste kali vsadili
v razore mladih vrst,
tu glejte bujno brst! —

Tu vaši smo gojenci,
tu vaši smo učenci,
hvaležno se vam klanjajoč. —
Kar v srcu nam gori,
kar v duši nam plamti,
molitve naše klic je vroč:
„Bog bodi pokrovitelj
vam, blagi naš učitelj!“

Tudi drugi učenci niso hoteli zaostati. Zapeli so gospodu nadučitelju pesemco v čast. Minci in vsem učencem se je gospod nadučitelj lepo zahvalil in v spomin prinesel poln jerbas lepih jabolk.

F. Hribernik.

Največje stvari na svetu.

Največje vseučilišče je v Kairu (mesto v Egiptu), ki ima 11.000 dijakov. Največji park je vrt pri Kopenhagnu na Švedskem, ki ima 4200 m². Največji vrt je v Amerki v Filadelfiji s 3740 m². — Največja tvornica za užigalice je tvornica „Vulkan“ v Tidaholmu na Švedskem. V tvornici se 1200 delavcev, ki napravijo vsak dan 900.000 škatlic užigalic. Za te uporabijo na leto 600.000 kubičnih črevljev lesa, 250.000 funtov papirja in 40.000 funtov ržene moke za klej. — Največja jama na svetu je „Mamutova jama“ v Kentukiju. Dolžina vseh oddelkov je 7 angleških milj. V tej se nahajajo slepe ribe. Največja knjižnica je „National“ v Parizu. Ustanovil jo je Ljudevit XIV. Ima 1.400.000 zvezkov, 600.000 brošur, 175.000 rokopisov, 300.000 atlantov in zemljevidov, 150.000 novcev in kolajn. Največji zid je kineški zid, ki drži čez visoke hribe in po globokih dolinah, čez reke in druge zapreke. Dolg je 1250 angleških milj, 20 črevljev visok in spodaj 25 črevljev debel, zgoraj 15 črevljev širok. Največji zvon je veliki zvon v Moskvi pod Kremljem. Obseg tega zvona meri 68 črevljev, višina 21, debelina 28 col. Tehta 443.700 funtov. Skoraj gotovo ni bil nikdar obešen, ampak je bil na mestu ulit, kjer stoji.

K. Str.

¹ Ž. L. Mozirski.

Jakamik.

Gotovo še nisi slišal te besede, dragi čitatelj, kaj ne? Nekoliko čudna je ta tuja beseda. — Jakamik imenujejo v severni Južni Ameriki ptico, ki jo imajo za čuvaja. Ta jim čuva ovce na paši in kuretino na dvorišču. Indijanci, prebivalci v Venezueli, Guyani in v pokrajinah ob Amaconskem veletoku uporabljajo to ptico kot nekakega pastirja, ker se kot tak izborno vrlo vede. Podoben je našemu žerjavu, samo da je večji in lepši nego oni. Podivjan živi v velikih gozdovih v jatah do 200 in zapusti svojevoljno le redko svoje prebivališče. Hodi počasi in težko. Časih pa ga prime, bi rekli, neka muha, tedaj skače visoko v zrak, pleše in proizvaja jako smešne kretnje. Vedno pa drži pri tem glavo proti zemlji. Kadar se ustraši, odda nekak trobeč glas. Zaraditega ga imenujejo domačini „trobentač“. Vjet postane jakamik kmalu pohleven in se kmalu privadi na svojega gospodarja. Tudi njegove mladiče lahko vzgoje. S pravo drznostjo varuje ptica odkazano ji čredo ali perutnino. Silno je srčen ter ukroti celo pse čuvaje, tako da so mu pokorni. Vsako jutro vodi črede ovac in krdela mladih rae in kur na pašo in jih privede, moško pred njimi stopajoč, dobro ohranjene zvečer zopet domov. Nobena žival se ne sme od črede ali krdela oddaljiti; toliko časa jo rine in kljuje in kavsa, da se zopet povrne h krdelu. Glas svojega gospodarja pozna jakamik takoj ter ga takoj sluša, gre povsod za njim in je vesel, ako ga gospodar poboža. Žalosten je, ako ni gospodarja zraven, in veselo ga pozdravi, kadar pride. Psov in mačk ne mara. Ako se pes ali mačka približa gospodarju, takoj prileti in ju otepa s perutnicami tako dolgo, da pobegneta. Kakor golob pismo nosec pri nas ima jakamik jako razvit čut za določevanje smeri. Tudi iz največjih daljav privede varno in gotovo zvečer svojo čredo domov.

K. Str.

Kako Eskimojci računajo.

Eskimojski jezik ima sicer prav mnogo besedi, s katerimi imenuje to ali ono žival ali to in ono prikazen v narodi. Jako malo pa ima besedi za števila. Zdi se, kakor bi Eskimojec sploh ne poznal besed za števila čez 10. Navadno šteje le 1—5 ali do 10. Pri najmanjšem seštevanju pa že rabi prste in roke in ne imenuje več števil. Do pet vzdigne eno roko, do deset obe, do tri razprostre palec, kazalec in sredinec na eni roki, do šest pa na obeh. Pri številkah od 10 do 20 mora priti drugi zraven. Navadno pokliče soseda za o. Jako težko je torej Eskimojcu računati z večjim številom kot 10. Kot primer takega računanja pripoveduje angleški častnik sledečo prigodbo: Kot raziskovalec sem se pogovarjal sam z Eskimojcem. Pogovor je prišel na število 30, ki ga je Eski-

mojec silno težko pokazal. Najprvo je vzdignil obe roki kvišku. Sedaj pa ni vedel, kaj naj nadalje napravi. Dolgo je premišljal. Slednjič mu vendar pade v glavo dobra misel ter prime častnika za obe roki, kar pa je bilo šele dvajset. Kako pa naj še ostalih deset dobi? Zdelo se je, da je nemogoče spraviti 30 skupaj, toda zopet rešilna misel. Vzdignil je eno nogo, a sedaj je bilo tudi šele 25. Trudil se je, da bi vzdignil še drugo, toda ko po dolgem trudu le ni mogel tega napraviti, je vzdignil še eno častnikovo nogo in s tem rešil težavni račun.

K. Str.

Šolsko gledališče v Krškem.

Iz Krškega nam pišejo: Pretekli mesec so nas na našem ličnem šolskem odru presenetili učenci in učenke obeh šol z igro „Snegulčica“. Ravnateljstvu meščanske in vodstvu ljudske šole moramo biti za prireditve te krasne, a težavne igre hvaležni. Dosegla je lep moralen in gmoten uspeh. Obe predstavi sta vrgli nad 160 K, ki pridejo v prid naši šolarski kuhinji. Režija je bila v rokah gospoda nadučitelja Levstka in soproge, ki sta žela skupno z vsem učiteljstvom splošno priznanje. — Učenci meščanske šole so prevzeli večje vloge, ki so jih rešili prav dobro. Kraljevič je nastopal sigurno, le tupatam je prišel v deklamiranje. Resno in premišljeno je igral lovec Radmir. Kraljevo spremstvo je bilo z ministrom vred dobro v igri in maski. Občudovali smo zlasti dragocene kostume, dočim se nam obleke kraljice in dvorjank niso zdele primerne. A za naše razmere smemo biti zadovoljni. Kraljica je igrala s posebno spretnostjo in je bila tudi v vlogi kmetice in branjevke na mestu. V pravih rokah je bila tudi Snegulčica. Vsa se je vživela v igro. — Za presrčno zabavo občinstva so skrbeli „škratje“ z Vojem na čelu. Z dražestnim nastopom in s krasnimi skupinami okrog Snegulčice so nas naravnost očarali. Baš pri teh izborni izvežbanih otrocih se je poznalo veliko režiserjevo delo. — Krškemu občinstvu in šolskemu odru želimo še mnogo takih večerov. Ljudstvo ima igre nad vse rado.

Zanimanje za Slovence.

V Parizu so ustanovili posebno društvo, francosko-slovenski krožek, ki je prevzel nalogo, da širi med francoskim narodom poznavanje Slovencev in njihov pomen v kulturnem razvoju Jugoslovanstva. „Groupe d'études Franco-Slovenes“, kakor se društvo imenuje, hoče potom predavanj in tudi potom žurnalistike seznaniti Francoze o razmerah Slovencev, o njihovih narodnih bojih napram pangermanizmu in tako opozoriti vesoljni svet na kričeče krivice, ki se gode Slovencev v narodnem oziru. Na čelu teh prijateljev Slovencev stoji visoko izobražen mož, namreč Julij Tixerant.

